

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

ВАРІАТИВНІСТЬ КОНЦЕПТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ У СУЧАСНОМУ
МУЛЬТИКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Колективна монографія

За заг. ред. О. Г. Шостак

Київ
Талком
2020

УДК 821.09(100):159.923.2–027.542(082)
В18

Рекомендовано до друку
Вченою радою Національного авіаційного університету
(протокол № 1 від 26 лютого 2020 р.)

Рецензенти:

Шимчишин М.М. – д-р філол. наук, проф., зав. кафедри теорії та історії світової літератури ім. проф. В.І. Фесенко (Київський національний лінгвістичний університет);

Ніконова В.Г. – д-р філол. наук, проф., зав. кафедри англійської і німецької філології та перекладу ім. проф. І.В.Корунця (Київський національний лінгвістичний університет);

Яшенкова О.В. – канд. філол. наук, доцент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації Інституту філології (Київський національний університет імені Тараса Шевченка).

Головний редактор:

О.Г. Шостак, кандидат філологічних наук, доцент
(Національний авіаційний університет, Україна)

Варіативність концепту національної ідентичності у
В18 сучасному мультикультурному середовищі: кол. моногр. / за заг.
ред. О.Г. Шостак. — К.:Талком, 2020. — 247с.

ISBN 978-617-7832-26-2

Варіативність національної ідентичності – одна з найхарактерніших рис сучасного наукового дискурсу. Це поняття постає в центрі дискусійних розмірковувань авторів даної монографії. Плинність постмодерного інформаційного суспільства спонукає дослідників до осмислення національно-екзистенціальних констант сучасного суспільства.

Монографія містить наукові статті авторського колективу кафедри іноземних мов і прикладної лінгвістики факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (м. Київ, Україна), а також вчених із США, Франції та Турецької Республіки.

УДК 821.09(100):159.923.2–027.542(082)

ISBN 978-617-7832-26-2

© Національний авіаційний
університет, 2020

РОЗДІЛ І. НАЦІОНАЛЬНА І

**ДО ПРОБЛЕМИ
КОМУНІКАТИВНИ**

Проблема самоіден-
та активно обговорювал
традицією у суспільно
ідентичності є зверненн
людський засіб спіль
функціонуванням, розвит
Завдання кожної спільнот
передбачає, що кожний
соціально-комунікативну
перетинаючись із функці
коди і субкоди функцінал
систему, здатну обслуго
спільноти і всі сфери
найрізноманітніших галузе

Метою дослідженн
на когерентність і стійк
функціонального вибору м
Основні завдання,
– проаналізувати м
ідентичності;

– дослідити впли
національно-державного
прояв та фактори формува
поліетнічного європейсько

Методологія дослі
У XX столітті знач
мови і культури вне
Н. Хомський, Дж. Лакофф
суспільному рівнях було

РОЗДІЛ V. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕТНІЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ЛІТЕРАТУРІ КОРИННИХ НАРОДІВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Конні А. Джейкобз

“ДІАЛОГ ІЗ ЕСТЕР Г. БЕЛІН”

Частина I – Вступ. Естер Белін та її народ дене. Земля, історія та культура.

Естер Белін – поет дене (Навахо), яка отримала винагороди та національне визнання за дві збірки *“Від утроби моєї краси”* (1999) та *«З картографії»* (2017). Вона – одна з найталановитіших поетів дене, чий талант був визнаний престижною організацією «Before Columbus Foundation» і відзначений американською літературною нагородою за першу збірку. У цій книзі вона протестує та кидає виклик Федеральному закону про переселення індіанців 1956 року, згідно з яким 30,000 індіанців переселили з рідних земель до великих міст, щоб вони оволоділи професійними навичками та асимілювалися в суспільстві. Це був один з найжахливіших планів уряду Сполучених Штатів з вирішення “індіанської проблеми”. Як представник вже другого покоління переселення, Естер описала руйнівні наслідки переселення людей: втрату ідентичності, мови, культури. Її остання книга, *“З картографії”*, відображає її подорож назад до рідної землі, де Естер виявилася ближчою до народу дене, ніж вона була в Лос-Анджелесі, Каліфорнія, де виросла. Книга сповнена роздумів та подорожей, і авторка закликає читача долучитися до неї та дає сім завдань. Ця книга – робота досконалого поета.

Естер - дене, та її історія є частиною всього народу дене. Отже, для того, щоб розуміти краще та гідно оцінити цю роботу, читачу варто дізнатися більше про рідну землю дене, цій народ, його унікальність як племінної нації, історію. Треба почати з території під назвою Дінета, батьківщини цих людей. Вона велика й насправді більше багатьох американських штатів (приблизно розміром з

Литву). Її кордони позначені чотирма священними горами: пік Бланка на сході, гора Тейлор на півдні, пік Сан-Франциско на заході та гора Гесперус на півдні. На землях дене краса виражається в багатьох формах: столові гори (гори з плоскими вершинами, крутими схилами, що стоять в ізоляції), каньйони, полин, пустелі, червоні скелі з пісковика, які світяться на заході сонця, гори з лісами і чудовий «монаднок» Шипрока, залишок давно згаслих вулканів, що піднімаються з підлоги пустелі Манкос на висоту 2188 метрів – орієнтир, видимий у всіх напрямках. Існують і інші чудові місця на землях дене: східна частина Гранд-Каньйону, національний пам'ятник Райдужний Міст, каньйон де Челлі, Дика місцевість Бисти, Долина монументів (місце, де проходили зйомки американських вестернів) і каньйон Чако. Близько десяти пам'ятників складають місцевий краєвид, і туристи з усього світу злітаються насолоджуватися красотою цієї землі.

Більш ніж 330 тисяч членів племені складають індіанську народність дене, одну з самих великих в Америці. З цих 330 тисяч близько половини живуть і працюють в резервації. Традиційно люди були кочівниками, та коли іспанські конкістадори прибули на південний захід у XVI столітті, вони привезли з собою вівець Чуро, які виявилися стійкими та підходили для суворого сухого клімату. Сьогодні вівці все ще цінуються, і, проїжджаючи через резервацію у деяких віддалених районах, не дивно побачити жінку з її пастушими собаками та отарою вівець. Тим не менш, ви зустрінете лише невелику кількість дене, які мають такі традиційні заняття. Члени племені з більшою вірогідністю мають роботу в сферах більш звичних для спільноти поза межами резервації: роздрібна торгівля, бізнес, державні установи. Вони працюють вчителями, адвокатами, суддями, політиками, службовцями, будівельниками, університетськими професорами, мультиплікаторами, співаками, комедіантами та художниками.

Сучасні художники дене широко відомі килимами Навахо та красивими срібними прикрасами. Завезена іспанцями вівця чурро цінувалася довговолокнустою шерстю, яку ткачі використовували для виготовлення щільно плетених ковдр і килимів. Дене спочатку навчилися ткацтву у індіанців пуебло, а потім вже жінки виготовляли чудові килими, які сьогодні дуже цінуються колекціонерами. Проте, килими Навахо стали популярним товаром

тільки наприкінці XIX століття. Цьому було декілька причин: до цього часу дене охоронялися армією США, знаходились в резервації та не жили кочовим життям. Також в цей час до резервації прийшли торговці, створили торгові пости, які обслуговували центральні райони, та куди люди з віддалених куточків могли приїхати за основними товарами. Незабаром була розроблена бартерна система – дене обмінювали своє плетіння та срібні прикраси на побутові товари. Торговий пост Хаббела – найстаріший торговий пост, відкритий в 1876 році та ще функціонуючий сьогодні як і ряд інших історичних постів навколо резервації. Вони відкриті вже більше століття: Камерон, Два сірих пагорба, Каньйон Кеамс і Джекроббіт. Торгівля стала вирішальним фактором у допомозі ткачам і майстрам срібних виробів – вони не тільки познайомилися з новими конструкціями та розширили модельний ряд, а ще знайшли ринок для своїх товарів. Завершення будівництва трансконтинентальної залізниці в 1869 році полегшило відправлення килимів до східних штатів США, де вони стали дуже популярними та бажаними домашніми аксесуарами.

Сьогодні торгові пости Навахо залишаються одними з найпопулярніших туристичних місць, оскільки колекціонери та любителі образотворчого мистецтва стікаються сюди, щоб заволодіти всесвітньо відомим килимом. Килими мають назви за місцем походження: Ганада, Два лисих пагорба, Тік Нос Пос. Їх також називають за візерунком: Блискуче Око, Живописний, Буря, Святі, Пісочний Малюнок, Головна Ковдра. Володіти килимом Навахо – це володіти разом красою, історією, культурою.

Майстри срібних виробів також відомі бездоганною майстерністю. Їх історія починається з середини XIX ст., але, на відміну від ткацтва, зі сріблом працювали тільки чоловіки. Подібно до техніки ткацтва, роботу зі сріблом започаткували іспанці, а майстри дене перетворили це на вишукане мистецтво, особливо після того, як почали видобувати бірюзу в резервації наприкінці XIX ст. Сьогодні ювеліри дене використовують раковини та корали в роботі. Традиційно жінок дене можна побачити в намисті з квіточкою, а чоловіків – у красивих поясах кончо. І жінки, і чоловіки носять срібні браслети та кільця з бірюзою. Як і килими, вишукані ювелірні вироби дене цінують у всьому світі.

Існують також інші особливості цієї культури. Дене матрилінейна, суспільство базується на клановій системі, що передається поколінням. Система кланів – це те, як людина дене ідентифікує себе. На 21 основну групу кланів, які містять споріднені клани, припадає ще понад 140. Система кланів є життєво важливою для культурного виживання дене. Гарольд Керрі-молодший розповідає у своєму блозі Навахо: «Суспільство дене базується, перш за все, на родині, оскільки кожна людина є членом племені через її або його приналежність до одного з багатьох кланів».

Дене керуються 100 главами, які представляють людей, що живуть в різних районах заповідника, а лідери обираються для взаємодії з племінними чиновниками, щоб працювати на благо людей.

Ключові події в історії дене визначали не тільки минуле, історія також триває в роботах сучасних авторів – таких, як Естер Белін. Ось декілька історичних подій, які сформували свідомість сучасних дене:

1863 р. – 8,000 дене оточили американські війська, та народ був змушен йти 350 миль до Боске Редондо. Багато хто загинув на цьому важкому шляху, а ті, що вижили, були ув'язнені на чотири роки. «Довга прогулянка» продовжує залишатися головною темою в літературі дене.

1870-ті рр. – дене повернулися на батьківщину (1868), але тепер уряд прагнув «виховати» та «модернізувати» (читати – вилучити зі своєї культури, землі та родин) дітей індіанців, забираючи їх з їхніх громад і посилаючи до далеких місіонерських і державних шкіл. Ця практика триває вже століття.

1934 – 1940 рр. - уряд США вирішив, що надмірне випасання на землях дене, постраждалих від довгої посухи, призвело до кризи, та наказав знищити худобу. Зарізано 14800 кіз і 50000 вівець.

1940-і рр. – Друга світова війна – носії мови Навахо були відправлені до Тихоокеанського театру військових дій для розробки коду, який би японці не змогли зрозуміти. Використовуючи мову Навахо, вони розробили код, який залишився нерозкритим до закінчення війни. Цій код зіграв важливу роль у перемозі союзників.

1944 – 1986 рр. – попит на місцевий уран під час Холодної війни з Росією в поєднанні з багатством природних ресурсів дене

привели до того, що приватні гірничодобувні компанії орендували понад 1000 шахт, на яких працювало 3000 - 5000 шахтарів. Робота була, але умови для неї не були створені. Насправді, шахти були смертельними з підвищеним рівнем радону і не було вжито ніяких заходів безпеки для шахтарів, які пізніше страждали від раку і захворювань легенів. Сьогодні не всі хвостосховища на занедбаних шахтах були очищені, що продовжує негативно впливати на здоров'я доне та тварин, що проживають в шахтних районах.

1956 р. – був прийнятий Закон про переселення. Більше 30 тисяч американських індіанців були переселені зі своєї батьківщини у великі міста Сполучених Штатів: Чикаго, Іллінойс; Денвер, Колорадо; Міннеаполіс, Міннесота; Сіетл, Вашингтон; Лос-Анджелес, Каліфорнія; Оклахома-Сіті, Оклахома; Сан-Франциско, Каліфорнія; Фенікс, штат Арізона. Втрата культури, мови, родини триває у спільнотах доне. Переселення також пояснює велику кількість міських індіанців.

1958 р. – племінна рада Навахо створила власну газету, відому сьогодні як «The Navajo Times»

1966 р. – Відкрито демонстраційну школу Раф Рок в резервації, де студенти доне отримували двомовне навчання. Раф Рок стала першою школою ВІА (Бюро індіанських справ), якою керував персонал доне.

1968 – був заснований Коледж доне - перший племінний коледж у Сполучених Штатах.

Сьогодні відкрито понад 150 громадських, приватних і ВІА шкіл, які обслуговують дітей доне у резервації. Крім того, у школах діють громадські початкові програми та зростає кількість білінгвальних програм Навахо.

Part II – Інтерв'ю з Естер Белін.

I. Вступ

1. Будь ласка, представтеся українському читачеві.

Yá'át'ééh (це добре; вітаю,привіт)

shik'éeí dóó shidine'é (моя родина, мій народ, друзі)

Shí éí Esther yinishyé (Мене звать Естер)

Tł'ogí diné'e nishłí (Мій основний клан Tł'ogí)

Tódích'íí'nii báshíshchíín (Мій другий клан Tódích'íí'nii)

Kinłichíí'nii dashicheii (Мій третій клан Kinłichíí'nii)

Dibé Łizhiní dashinálı (Мій четвертий клан Dibé Łizhiní)

Ákót'éeego éí diné asdzáán (ch'i kééh) nishí (Таким чином, я жінка Навахо)

Ahéhee' (Дякую! Я вдячна!)

2. Ваше життя дуже різноманітне: ви - письменник, художник, радник у центрі лікування наркоманії, мати, дружина, правозахисник. Як все це вам вдається?

Я керую своїм життям через баланс. Всі ролі важливі, та я знаходжу баланс у письменництві.

3. Ви не зростали серед Навахо. Чому?

Я була вихована в Лос-Анджелесі – це наслідки федеральної політики переселення індіанців. Мої батьки пройшли спеціальну п'ятирічну програму Навахо, яка діяла з 1946 по 1961 р. в Інституті Шермана в Ріверсайді, Каліфорнія. Ідеєю цієї програми та інших подібних була асиміляція і врешті-решт усунення індійської ідентичності та національних зв'язків. Сталося багато трагедій, і програма була невдалою. Наслідки такої політики очевидні в тих хворобах, які сьогодні переживають індіанці – від безпритульності до наркоманії.

4. Які почуття мають некорінні американці до американських індіанців?

Чесно кажучи, я не знаю. Я відчуваю, що більшість людей усвідомлюють особливість історії корінних американців і загальні факти про втрату земель. Я зустрічала як невігластво і нетерпимість, так і глибоку вдячність людям племені. Я вважаю, що дуже різному подається інформація. Корпоративні ЗМІ, як правило, не є надійним джерелом, який міг би сприяти правдивому поширенню історій.

5. Що б ви хотіли, щоб ваші читачі в Україні знали про корінних жителів Сполучених Штатів?

Я хотіла би, щоб мої читачі знали, що сотні унікальних племен існують в межах Сполучених Штатів. Проти них були направлені законодавчі акти знищення. Нинішній рух має процвітати та зцілитися від історичної травми. Історія племен вплетена в історію США, але її часто забувають. Індіанці займають лише 2% своєї первісної території. Священні землі племен перебувають під постійною загрозою розробки та видобутку природних ресурсів. Існує племінна мова та поширюється рух ревіталізації. Корінні народи живуть по всій планеті.

6. Що є найкращим в тому, щоб бути дено? Що є найскладнішим?

Мені дуже подобається те, ким я є насправді. Мені подобається, що Творець зробив мене членом племені Навахо. Найбільше ж мене лякають невігластво і страх.

II Поезія, теми

З *“Утроби моєї краси”*, 1999

1. Які основні теми/ідеї втілені в вашій роботі?

Я звертаюся до багатьох прикладів незнання, нетерпимості або дезінформації. Англійська – моя основна мова, тому я дуже відповідально ставлюся до цього. Я – перекладач емоцій та екзистенції, та для мене велика честь віддати свій голос і своє життя мовчазному та маргіналізованому народу.

2. Ви написали в цій книзі, що ви зобов'язані розповідати історії про переселення, про те, як школи-інтернати намагалися викоринити індіанську культуру, про вашу подорож в якості міської індіанки, що намагається знайти своє місце в культурі дено та англійській культурі. Чи змінилося щось у вашій новій книзі?

Нічого не змінилося. Я все що пишу про всі ці речі. Можливо, те, що сприймається як зміна, є художнім методом. Моя остання книга написана в експериментальному форматі, що є продовженням деяких досліджень абстракції та реалізму, які я проводила останні кілька років. На шляху до істини я зрозуміла, що багато хто вимагає відповідей, а не намагається розуміти чи шукати зв'язки.

3. Ви пишете:

«Моє вираження - це визволення, що функціонує як надумана реальність, укладена в індіанську.

Це гілки ран душі, які влітаються

в іншу надуману реальність -

Американську АКА Сполучені Штати” (Kawano, Kenji, 1990)

Це дуже потужний спосіб почати свою книгу, а слова «надумані» та «рани душі» негайно попереджають читача, що ви будете говорити від серця, без будь-яких фільтрів політичної коректності. Таким був ваш намір?

Це лише переосмислення слова "індіанський", який зазвичай використовується. Це один із численних засобів надати конкретність абстрактному терміну. Я часто використовую слово «індіанський».

Мені подобається, тому що я зробила його своїм. Це чудова точка споріднення.

4. У вірші «Блюзінг на Браун Вайб» ви пишете:

«... Перехід від племінної нації
недавньої міграції до місця, яке деякі називають
Сполученими Штатами,
дому наляканої коричневої іронічної міграції».

Ці рядки описують результат переселення місцевих жителів у великі міста, далекі від рідної батьківщини та культури. Ви - друге покоління переміщених дене, та ви, очевидно, все ще відчуваєте надрив цієї примусової міграції, подібно до переселення корінних жителів у 1800-х роках зі своїх традиційних батьківщин до місць резервації, встановлених урядом США.

В іншій poemі про переселення ви пишете:

«Фізично легше досягти кордону,
який встановлений, щоб відокремлювати людей»
(«Про переселення» 11)

Ці вірші передають горе та несправедливість, завдані коренному населенню урядом США. Ви згодні?

Ці уривки краще висловлюють дилему між подоланням перешкод особистістю та індивідуальною метою. Відношення до людства на глобальному рівні може стати критичним, коли людина зосереджується на історії, повній несправедливості. Нездатність зрозуміти несправедливість може легко призвести до гніву.

7. Результати переселення чітко виявляються в «Євро-американській церемонії жіночості», яка демонструє, як виховані в школах-інтернатах жінки дене не знали традиційні жіночі ролі, не отримали жіноче виховання, але навчилися бути асимільованими англо-жінками. Ви написали цей вірш, коли ви ще були студенткою в Каліфорнійському університеті, Берклі, та коли, очевидно, вже були активісткою. Коли ви вперше відчували необхідність розповісти історію про вашу переселену родину в Каліфорнії, а також про те, як народ дене все ще живе на південному заході?

Це вірш про основний культурний розрив, що відбувся в історії племен. Маленьких дітей вивозили з дому у віці дорослості. Пам'ять ще формувалася і / або втрачалася. Я бачила симптоми цього зламу, оскільки мою матір також було вирвано з середовища. Це повага до неї та інших людей з подібними історіями.

5. Іншою важливою темою є ідентичність, яка міститься в “Справі № 311 990”, вірші, який розповідає про те, що значить бути позначеним урядом США за родовим числом. Це дуже особистий вірш, центральний, я б сказала, серед усіх ваших віршів про ідентичність. Ви погоджуєтесь?

Цей вірш представляє ще один абстрактний ідентифікатор числа перепису, наданого племінним членам, коли вони зараховувались як громадяни своїх племен. Я чула, що надання номерів представникам народу в США були використано Гітлером стосовно євреїв під час Голокосту. Можна легко зробити зв'язок із номерами, які євреї отримали в концтаборі Аушвіц, та системою нумерації індіанських племен – відношення як до товару. Це мітка. Знову ж, як і слово «індіанський» - кожна людина вирішує, коли і яку владу воно матиме над ним.

6. “Перевірте”

дене

інші

Колись ви сказали, що це один із ваших улюблених віршів. Скажіть, будь ласка, чому.

Для мене вірші - це розширення існування з використанням абстрактних понять. Знову ж таки, тонкий діалог про владу. Це вірш про владу - про те, як людина управляє владою, енергією. Ідея полягає в тому, що я знаю, що мій світ найкращий, а інші можуть розмістити моє існування в коробці, щоб знайти відповіді, шукати правду. Вірш проявляє мої знання про концепції, тому ця поема є в основному моєю реакцією на соціальні та культурні концепції.

7. Дискримінація є ще однією темою, яка визначається центральною у вашій роботі. Чи вважаєте ви, що це відбувається головним чином через переселення або інші причини?

Так, дискримінація – це одна з лінз, через яку я бачу світ. Важко її витягнути.

8. Ви пишете в розділі IV вашої книги, який ви називаєте “Новий вхід”, що “Моя мати - моя історія”. Це дуже гострі лінії, які охоплюють різні культури. Це дуже влучно. Чи не могли б ви розповісти про вплив матері на ваше життя?

Ви також пишете в IV розділі, переважно прозою, про місце, де ви виростили, Лос-Анджелес, про ваш дім у резервації, місце

розташування спільноти дене, про батьківщину. “Два світи зіткнулися в мені, створюючи темряву...”. Ви Описуєте «темряву», яку відчували. Ви ще відчуваєте її? Чи можна вирішити цей емоційний і психічний конфлікт?

Моя мати – це виживання.

Темрява тут – абстракція. Аудиторія надає їй значення.

9. Що ще ви б хотіли, щоб ваші читачі дізналися з вашої першої книги?

Назва відноситься до світогляду Навахо – Путь Краси. Краса не тільки як фізичний атрибут, а краса як спосіб бачити світ; інше слово для опису балансу та миру. Коли я кажу «моя Краса», це дійсно стосується внутрішньої сили вибору. Я вирішила створити красу та бажаю, щоб ці вірші були досить довго моєю невід'ємною частиною, щоб вони були готові до сприйняття іншими.

“З картографії”: вірши, 2017

1. Ви сказала рецензенту, що ця книга - «не просто збірка віршів. Це об'єднання політики ідентичності з філософією Навахо, яка дуже стара та тому розповідає мою історію через структуру». Це дуже амбіційне та важке завдання. Чи можете ви розказати про те, як і чому ви так структурували свою книгу?

Письменництво як мистецтво – це лише внесок. Ті речі, згадані рецензентам, вказують, де починається моє мистецтво. Як і будь-яка система, яка має порядок, мистецтво завжди знаходиться в русі з діями або бездіяльністю, безладом. Порядок був навмисний, як і безлад.

2. Це настільки цікаво та складно, що картографія є осередком цих віршів. Ця книга поділена на чотири сектори, як і ваша перша книга, ці секції позначені чотирма священними горами вашою рідної землі Дінета, кольори та сезони також асоціюються з кожною горою. Будь ласка, розкажіть нам про процес створення цієї могутньої структури.

Для цієї книги було потрібно багато часу. Повертаючись до ідеї порядку та безладу, я відчуваю, що було багато гри в розташуванні матеріалу в книзі. Між двома публікаціями я постійно писала вірші та створювала мистецтво. Коли створюється карта, робляться численні екскурси.

Ви пишете на ті ж самі теми, що й у своїй першій книзі (переселення, школи-інтернати, ідентичність дене), але ваш тон і голос здаються вже іншими. Я права?

Так, є багато подібних тем. Відмінності в тоні та голосі, швидше за все, є проявом часу. Я стала старша. Також тези кожної книги відрізняються.

3. Візуальні елементи цієї книги, особливо, як ви використовуєте перетин горизонтальних і вертикальних рядків, дуже привабливі. Ви використовуєте це розташування по всій книзі, але по-різному. Чи можете ви допомогти нам зрозуміти, як візуальні аспекти підтримують і збагачують поезію?

Знову ж таки, повертаючись до абстрактного та реального, використання рядків є концептуальним інструментом. Вони є маркерами, вони дотичні, вони розмежовуються, вони розкривають, вони існують у нескінченності.

4. Ви не перекладаєте слова Навахо для читачів, які не є носіями мови. Чому ви прийняли таке рішення?

При побудові тексту у вигляді маркерів розміщення, переклад не обов'язково необхідний для визначення місця розташування. В ідеалі, незалежно від того, що означає слово або як воно перекладається, значення є рідким і залежить від численних шарів контексту. Знову ж таки, це дилема - пошук відповідей проти побудови зв'язків.

5. Чи не могли б ви пояснити, як ви використовуєте «в'язки» та яке їх значення в роботі?

В'язок є в'язок. Акт збирання. Тут, якщо ви шукаєте відповіді, я прекрасно називаю це концептуальним інструментом.

6. Один рецензент зазначає, що в цій книзі ви пишете про те, як «пейзаж формує особистість, і що означає бути індіанцем». Чи згодні ви з її ствердженням?

Пейзаж формує особистість, так. Мені це здається абстракцією, тому чому мені не погоджуватися? А що означає бути індіанцем – так це особисте. Тому давайте так і залишимо.

7. Ви даєте сім різних завдань читачам, одночасно цікавих та складних. Чого ви прагнули, долучаючи читачів?

Це ще один рівень побудови в книзі, який дає можливість аудиторії зайнятися картографічним створенням, скласти свою

власну історію, знайти своє місце (місця), боротися з труднощами визначення зв'язків, можливість відобразити абстракцію.

Дякую вам, Естер, за те, що ви представили свою поезію, відкрили тайни вашого ремесла, за прекрасне введення в культуру та історію дене.

Дякую вам, Оскано, за можливість представити роботу Естер вашим українським колегам і студентам.

Для дене головна філософія полягає в тому, як вони живуть, працюють і взаємодіють з людьми і природним світом. Філософія “Hózhó” – перебування в красі, гармонії, рівновазі та мирі. Нехай ми всі, хто б ми не були, перебували в красі все життя.

С'юзан Скарберрі-Гарсія

РОЗМИСЛИ ПРО ЗЕМЛЮ: ГРОМОПОДІБНИЙ ГОЛОС Н. СКОТТА МОММАДЕЯ

Очевидно, долею судилося письменникові, що походить із Кайова, стати саме тим голосом, який буде гучно транслювати слова корінних американців по всьому світу. Ідентифікування вже шестимісного письменника з міфологічним ведмедем Кайова дало підвалини для того, щоб його голос повною мірою набув сили ведмежого рику, сили раптового буревію, що вривається в простори Великої Рівнини. Загальновизнано, що голос Моммадея – це древній голос, що виражає племінні знання тисяч років духовного досвіду на теренах Північної Америки та Азії. Як зізнається й сам митець, пам'ять його крові, у поєднанні з його уявою, легко переносить автора назад у часі до арктичної тундри поблизу Чукотського моря. Така спадщина дала Моммадею можливість стати видатним митцем, який був нагороджений престижною Пулітцерівською премією за роман "Будинок із світанку" (1968).

У всьому світі Момадей визнаний засновником сучасної літератури корінних американців завдяки його романам, проте він і зараз продовжує бути провідним голосом корінної літератури. До його визначних творів належать «Шлях до Гори Дощів» (1969), «Імена» (1976), «Стародавнє дитя» (1989), «У присутності сонця» (1992), «Людина, зроблена зі слів» (1997), «У Будинку Ведмедя» (1999), «Три п'єси» (2007). До останнього твору належать

ЛІТЕРАТУРА

1. Ажнюк Б. Національна ідентичність і мова в українській діаспорі // Сучасність. – 1999. – № 3. – С. 128-140 .
2. Азарова Л. Є. (2018). Мова як визначальний чинник ідентичності української нації. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Вип. 292: 24-32.
3. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму / Б. Андерсон. – К. «Критика», 2001. – 271 с.
4. Андрійчук О. Україна – Європа: тести на сумісність. – К.: Смолоскип, 2007.
5. Апенко Е.М. Литературная критика /Е.М.Апенко // История литературы США. Т.III. Литература середины XIX в. (поздний романтизм). – М.: Наследие, 2000. – С. 557-577.
6. Апресян Ю. Д. Английские синонимы и синонимический словарь / Ю. Д. Апресян // Англо-русский синонимический словарь. – М. : Наука, 1979. – С. 500–543.
7. Апресян Ю. Д. Интегральное описание языка и системная лексикография / Юрий Дереникович Апресян // Избранные труды. – М. : 1995. – Т. 2. – С. 47–52.
8. Апресян Ю. Д. Лексикографическая концепция НБАРСа / Ю. Д. Апресян // Новый большой англо-русский словарь. – М. : Русский язык. – 1993. – Т. 1. – С. 6–17.
9. Апресян Ю. Д. Толковый словарь нового типа как основа серии словарей / Ю. Д. Апресян // Современное состояние и тенденции развития отечественной лексикографии. – М. : Русский язык, 1988. – С. 14–16.
10. Архипенко Л. М. Національна ідентичність як чинник духовного захисту особистості / Л. М. Архипенко // Психологічна безпека та адаптація особистості : матеріали міжнародної науково-практичної конференції 7–8.11.2007 р. м.Дніпропетровськ. – Дніпропетровськ, 2007. – С. 133–144.
11. Базова В. «Міфема лосося як носій індіанської сингулярності в контексті оповідання Шермана Алексіє «Найкрутіший індіанець у світі» / В.Базова // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. – Вип.35. – К.: 2017. – С.49-54.

12. Бакіров В. С. Вища школа України : на шляху до європейських стандартів / В. С. Бакіров // Академическая мобильность – важный фактор образовательной евроинтеграции Украины : материалы Междунар. науч.-практ. конф. – Х. : НУА, 2010. – С. 37-47.
13. Барт Р. Система моды. Статьи по семиотике культуры / Р. Барт. – М., 2003. – С. 270.
14. Березнікова Н.І. Відображення національної ідентичності американських індіанців в сучасних резерваціях індіанським письменником Шерманом Алексієм / Н.І.Березнікова // Національна ідентичність в мові та культурі: зб. наук. праць / ред. А.Г.Гудманян, О.Г.Шостак. – К.: Талком, 2017. – С.117-120.
15. Берков В. П. Вопросы двуязычной лексикографии : автореф. дисс. ... доктора филол. наук : 10.02.19 / В. П. Берков. – Л., 1971. – 30 с.
16. Берков В. П. Двуязычная лексикография / Валерий Павлович Берков. – СПб. : Изд-во СПб. ун-та, 1996. – 248 с.
17. Берков В. П. Слово в двуязычном словаре / Валерий Павлович Берков. – Таллинн : Валгус, 1977. – 276 с.
18. Бех, І. Д., Журба, К. О. (2017). Концепція формування у підлітків національно-культурної ідентичності у загальноосвітніх навчальних закладах. Гірська школа українських Карпат, 16, 24-33.
19. Бобилевич Гражина. Китч как конфликт ценностей (на примере портретов дочери кисти Александра Максовича Шилова) / Гражина Бобилевич // Revitalizace Hodnot: Umeni a LiteraturaII. Ed. J.Dohnal. – Brno, 2015 – С.115-120.
20. Бойніцька О.С. Англійський історіографічний роман кінця ХХ – початку ХХІ ст.: філософія жанру. Монографія / О.С.Бойніцька. – К.: Видавець Карпенко В. М., 2016. – 324 с.
21. Бронуэн М., Рингхэм Ф. Словарь семиотики / М. Бронуэн, Ф. Рингхэм. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2010. – 256 с.
22. Брэнд М. Наемник /Макс Брэнд [електронний ресурс]. – М.:Центрополиграф, 1998. - Режим доступу <https://www.e-reading.club/book.php.book=8742>
23. Бурстин Д. Американцы: Национальный опыт: Пер. с англ. Авт. послеслов. Шестаков В.П.; Коммент. Балдицина П.В. – М.: Изд. группа «Прогресс» - «Литера», 1993. – 624с.

24. Ващенко А.В. Фронтір / А.В. Ващенко // История литературы США / [Ред. кол. Я.Н. Засурский, М.М. Коренева, Е.А. Стеценко]. – М. : «Наследие», 1999. – Том II : Литература эпохи романтизма / [Ред. кол. 2-го тома :А.М. Зверев, М.В. Тлостанова]. – С. 349–375.
25. Виноградов В. В. Избранные труды. Лексикология и лексикография / Виктор Владимирович Виноградов. – М. : Наука, 1977 – С. 118–161.
26. Висоцька Н.О. Єдність множинного. Американська література кінця ХХ – початку ХХІ століть у контексті культурного плюралізму / Н.О.Висоцька. – К.: КНЛУ, 2010. – 456 с.
27. Висоцька Н.О. Конституювання ідентичності в полікультурному просторі як об'єкт теоретичної рефлексії / Н.О.Висоцька // Україна – проблема ідентичності: людина, економіка, суспільство. – К.: Стилос, 2003. – С.21-31.
28. Гак В. Г. Проблема создания универсального словаря / В. Г. Гак // Национальная специфика языка и её отражение в нормативном словаре. – М. : Русский язык, 1986. – С. 119–125.
29. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи : Методологічні аспекти / А. Гальчинський. – К. : Либідь, 2006. – С. 240–267.
30. Герд А. С. Основы научно-технической лексикографии / Александр Сергеевич Герд. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1986. – 69 с.
31. Головащук С. І. Перекладні словники і принципи їх укладання : на лексичному матеріалі російської та української мов / Сергій Іванович Головащук. – К. : Наукова думка, 1976. – 247 с.
32. Гомілко О. Феномен тілесності: дис. ... докт. філософ. наук: спец. 09.00.04 «Філософська антропологія, філософія культури»/ О.Гомілко. – К., 2007. – 438с.
33. Гора О. Освітнє середовище як фактор формування національної ідентичності студентів вищих навчальних закладів / О.Гора // Витоки педагогічної майстерності. Серія: Педагогічні науки. – 2011. – Вип. 8(1). – С. 97–101. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2011_8%281%29_21.
34. Городный Л. И. Становление английской синонимической лексикографии (словари синонимов в XVIII–XIX вв.) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 “Германские языки” / Л. И. Городный. – Л., 1981. – С. 17–20.

35. Греймас А., Фонтаний Ж. Семиотика страстей: От состояния вещей к состоянию души / А.Греймас, Ж.Фонтаний. – М.: Издательство ЛКИ, 2010. – 336 с.
36. Грох М. Консенсусное объяснение формирования наций // Вопросы философии, Москва, 2011, № 01, стр. 27-36.
37. Гудзенко О.З. Міжпоколінські відмінності уявлень про фактори досягнення життєвого успіху / О.З. Гудзенко // Соціологія майбутнього: науковий журнал з проблем соціології молоді та студентства. – 2010. – № 1. – С. 106–113.
38. Гудков Л. Абортивная модернизация / Л. Гудков. – М. : Рос. полит. энциклопедия, 2011. – С. 13–14. 5 Гіденс Е. Нестримний світ: як глобалізація перетворює наше життя Е. Гіденс. – К. : АЛЬТЕРПРЕС, 2004. – С. 15–16.
39. Гундорова Т. Кітч і Література. Травестії. /Т.Гундорова.– Факт, 2008. –284 с.
40. Денисов П. Н. Лексика русского языка и принципы ее описания / Петр Никитич Денисов. – М.: Русский язык, 1993. – 245 с.
41. Денисов П. Н. Основные проблемы теории лексикографии / Петр Никитич Денисов. – М. : Русский язык, 1976. – 207 с.
42. Денисов П. Н. Практика, история и теория лексикографии в их единстве и взаимообусловленности / П. Н. Денисов // Проблемы учебной лексикографии и обучение лексике. – М. : Русский язык, 1978. – С. 25–33.
43. Донскіс Л. Збентежена ідентичність і сучасний світ / Леонідас Донскіс: (пер. З англ. О.Буценко). – К.:Факт, 2010. – 311 с.
44. Дубичинский В.В. Искусство создания словарей. Конспекты по лексикографии / Владимир Владимирович Дубичинский. – Харьков : ХГПУ, 1994. – С. 18–23.
45. Жлуктенко Ю. Українська мова на лінгвістичній карті Канади // Київ : Наук. думка, 1990. – 176 с.
46. Заблоцький В.В. Мовна політика в Україні: стан та напрями оптимізації : автореф. дис. канд. політ. наук : спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси (політичні науки)» / В.В. Заблоцький. – Х., 2007. – 16 с.
47. Казакевич, О. (2017). Роль мови у формуванні національної ідентичності (Role of language in the national identity format). Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Культурологія», (Вип. 18), - с. 77-79.

48. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В.И. Карасик. – М., 2004. – 477 с.
49. Кларк, Уолтер Ван Тилберт. Случай у брода / Уолтер Ван Тилберт Кларк. [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.e-reading.club/chapter.php/133275/36/Prizraki_bizonov._Amerikanske_pis_ateli_o_Dal'nem_Zapade.html
50. Колісниченко А. В. Міфопоетика творчості Гарта Крейна: дис. канд. філол. наук: 10. 01. 04 / Колісниченко Анна Віталіївна; М-во освіти і науки України, Нац. Дніпровський ун-т ім. Олеся Гончара. – Дніпро, 2017. – 174 с.
51. Колісниченко А. В. Першостихії як засіб гармонізації художнього простору поеми Гарта Крейна «Міст» / А. В. Колісниченко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – Серія: Філологія, 2016 – Вип. 22. – С. 70-72.
52. Корабльова Н.С. Багатовимірність рольової реальності: ролі і маски – лик і личина / Надія Степанівна Корабльова- Харків: ХНУ, 2000.- 288с.
53. Коренева М.М. Литература XVIII в. Введение /М.М.Коренева // История литературы США. Т.І. Литература колониального периода и эпохи Войны за независимость XVII-XVIII в. – М.: Наследие, 1997. – С. 329-349.
54. Кременецькі компаративні студії : [науковий часопис / ред.: Чик Д.Ч., Пасічник О.В.]. -- 2016. -- Вип. VI. Т. I.-- С. 307-317.
55. КрючковаТ.Б. Языковая политикан реальность [Текст] /Т.Б. Крючкова // Вопросы филологии. — 2010. — №1 (34). — С. 30-39.
56. Кудашев И.С. Проектирование переводческих словарей специальной лексики / Игорь Сергеевич Кудашев. – Helsinki : Helsinki University, 2007. – 445 с. Вісник КНЛУ. Серія Філологія. Том 16. № 1. 2013.
57. Кун М. А. Легенди і міфи Стародавньої Греції / М. А. Кун. – К., 2013. – 229 с.
58. Куць О.М. Мовна політика в державотворчих процесах України : навч. посіб. / О.М. Куць. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карамзіна, 2004. – 275 с.
59. Ламур, Луис. Как был покорен Запад / Луис Ламур. [електронний ресурс]. – М.:Центрополиграф, 1994. - Режим доступу http://loveread.ec/view_global.php?id=6214

60. Логан Джек. Железный мустанг / Джек Логан [электронный ресурс]. – Режим доступа - <https://libking.ru/books/adv-/adv-western/439780-dzhek-logan-zheleznyu-mustang.html>
61. Лотман Ю. Театральный язык и живопись (К проблеме иконической риторики) / Ю.Лотман // Статьи по семиотике культуры и искусства. – Санкт-Петербург, Гуманитарное агентство «Академический проект», 2002. – 551 с.
62. Макмуртри Лэрри. Одинокий голубь / Лэрри Макмуртри. [электронный ресурс]. – Режим доступа <https://www.e-reading.club/book.php?book=99588>
63. Марчук Ю. Н. Действующие системы машинного перевода и автоматические словари / Ю. Н. Марчук // Машинный перевод и автоматизация информационных процессов : [сб. ст.]. – М. : Наука, 1979. – Вып. 3. – 70 с.
64. Маслова В. Когнитивная лингвистика: учеб. пособие / В.Маслова. – 3-е изд., перераб. и доп. – Минск: ТетраСистемс, 2008. – 272 с.
65. Медвідь Ф. Взаємозв'язок національної і релігійної ідеї в контексті релігійно-духовного життя України / Ф. Медвідь // Вісник УАДУ. – 2003. – № 1. – С. 364.
66. Мифы индейцев Южной и Северной Америки. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.lib.ru
67. Михед Т.В. Пуриганська традиція і література Американського Ренесансу: 1830-1860 / Т.В.Михед. – К.: Знання України, 2006. – 344 с.
68. Морковкин В. В. Типология типологических словарей / В. В. Морковкин // *Vocabulum et vocabularium*. – Харьков : Изд-во Харьковского ун-та, 1994. – Вып. 1 – С. 13–23.
69. Москаленко А. А. Нарис історії української лексикографії / Артем Амвросійович Москаленко. – К. : Державне учбово-педагогічне в-во “Радянська школа”, 1961. – 164 с.
70. Нации и национализм / Б. Андерсон, О. Бауэр, М. Хрох и др; Пер с англ. и нем. Л. Е. Переяславцевой, М. С. Панина, М. Б. Гнедовского — М.: Практис, 2002. — 416 с.
71. О.Шостак Опозиція «Свій-Чужий» у сприйнятті національної ідентичності корінних жителів Північної Америки/ О.Г.Шостак// Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. – 2017. -- №1 (25). – С.137-143.

72. Овсяннико-Куликовский Д. Н. Психология национальности / Д. Н. Овсяннико-Куликовский. – СПб., 1922. – 188 с
73. Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки. – Львів: “Фенікс”, 1995. – 46 с.
74. Ожегов С. И. Лексикология. Лексикография. Культура речи / Сергей Иванович Ожегов. – М. : Высшая школа, 1974. – 352 с.
75. Паламарчук Л. С. Українська радянська лексикографія / Леонід Сидорович Паламарчук. – К. : Наукова думка 1978. – 201 с.
76. Паунд Эзра. Стихотворения и избранные Santos / Эзра Паунд. – М.: СПб, 2003. – 887 с.
77. Пачковский Ю. Ціннісно-професійний контекст світоглядних орієнтацій студентської молоді (досвід українсько-польського соціологічного дослідження) / Ю. Пачковский // Український соціологічний журнал. – 2009. – № 1-2. – С. 79–94.
78. Полюга Л. Проблеми української лексикографії в освітанському процесі / Л. Полюга // Українська мова в освіті : [матеріали Всеукр. наук. конф. “Українська мова в освіті”]. – Івано-Франківськ : Плай, 2000. – С. 141–153.
79. Рибалко М.-М. Функціонування танго-дискурсу в сучасних англomовних фільмах / М.-М.Рибалко // Наукові записки. Серія «Філологічна». – Острог: Видавництво національного університету «Острозька академія». – Вип. 30. – 2012. – С. 309—312.
80. Роттердамський Еразм. Похвала глупоті. Домашні бесіди / Еразм Роттердамський. — К.: Основи, 1993. — 319 с.
81. Серякова І. Магія невербальної комунікації. Навч. посібник / І.Серякова. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2004. – 95 с.
82. Сімонок, В. П. (2016). Запозичена лексика в українській мовній картині світу. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація, (2), 96-102.
83. Слово і час. – 2009. №11. – С. 68-74.
84. Сокурянская Л. Студенчество на пути к другому обществу: ценностный дискурс перехода / Л. Сокурянская : монографія. – Харьков : Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, 2006. – 576 с.
85. Соломоник А. парадигма семиотики: Очерки по общей семиотике / А. Соломоник. – М.: Издательство ЛКИ, 2011. – 336 с.
86. Ставицька Л. Український жаргон: Словник. – К., 2005. – 496 с.

87. Стукалин Ю.В. «Первая энциклопедия Дикого Запада – от А до Z»: Яуза, Эксмо; Москва; 2014. – С. 259.
88. Тараненко О. О. Новий словник української мови (Концепція та принципи укладання словника) / Олександр Онисимович Тараненко. – К. : [б. в.]; Кам'янець-Подільський : [б. в.], 1996. – 172с.
89. Терентьев Ф. Самюэль Хантингтон. Кто мы? Вызовы американской идентич-
90. Терещенко К.В. Національна ідентичність як складова системи соціальної ідентичності особистості / К.В. Терещенко // Вісник післядипломної освіти. – 2010. – Вип. 1(2). – С. 392–399. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpo_2010_1%282%29_47.
91. Ткаченко Є.В. Конституційно-правове регулювання мовних відносин: порівняльний аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / Є.В. Ткаченко. – Х., 2009. – 19 с.
92. Фишман Д. Сегодняшние споры между примордиалистами и конструктивистами : связь между языком и этничностью с точки зрения ученых и повседневной жизни / Джошуа Фишман // Логос. – № 4 (49). – 2005. – С. 132–140.
93. Фокс Норман. Злые земли / Норман Фокс. [электронный ресурс]. – Режим доступу <https://www.e-reading.club/book.php?book=60264>
94. Харицька С.В. Гендерні мовні маркери у лінгвістиці політичного дискурсу / С Харицька // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах : зб. наук. праць. – К.: Університет «Україна», 2018. – Вип. 37. – С. 90–94.
95. Харченко Л. Міфотворчість як дієвий чинник суспільно-політичного життя / Л. Харченко // Вісник Львівського університету. – Серія «Філософські науки». – Вип.5. – Львів, 2003. – С. 199-207.
96. Хобсбаум, Э. Р. И. К. (2005). Все ли языки равны? Язык, культура и национальная идентичность. логос, (4), 49.
97. Чередник, Ю. (2010). Мовне планування як складова державної мовної політики: теоретико-методологічний аспект. Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/dums/2010_1/10cymtma.pdf.

98. Черкес Б.С. Національна ідентичність в архітектурі міста: Монографія/ Б.С.Черкес. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. - 268с.
99. Шевченко О.В. Формування національної ідентичності як компонента Я-образу особистості / О.В. Шевченко // Соціально-психологічний вимір демократичних перетворень в Україні. – К., 2003. – С. 409–420.
100. Шерман Алекси. Коренные народы Черепашьего острова, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://indigenous.jimdo.com>
101. Шостак О. «Иронический китч как способ выявления национальной идентичности» / О.Шостак //Revitalize Hotnot: Umeni a LiteraturaII. Ed. J.Dohnal. – Vrnо, 2015 – С.255-263.
102. Шостак О. «Опозиція «Свій – Чужий» у сприйнятті національної ідентичності корінних жителів Північної Америка/О.Шостак // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – Вип. 1 (25). – К.: НАУ, 2017. – С.137-143.
103. Шостак О. «Постмодерний кітч як шлях до вияву національної ідентичності у творчості Джералда Візенора» / О.Шостак //Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. – Вип.34. – К.: 2016. – С.244-257.
104. Шостак О. Втілення ідеї всеєдності у романі «Сади в дюнах» Леслі Мармон Сілко/ О.Шостак// Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: зб.наук.праць. – К.: Університет «Україна», 2013. – Вип.28. – С.295-311.
105. Шостак О. Вчення про священне коло як шлях до подолання національного травматичного синдрому у творчості американських та канадських письменників індіанського походження/ О.Шостак// Сучасні літературознавчі студії. Літературний дискурс: транс культурні виміри: зб.наук.праць. – К.:Вид. центр КНЛУ,2015. – С.613-623.
106. Шостак О. Г. Життя як подолання больового синдрому у романах американських письменників корінного походження / О. Г. Шостак // Американські та британські студії: мовознавство, літературознавство, міжкультурна комунікація: Збірник наукових праць / за заг. ред. А. Г. Гудманяна, О. Г. Шостак. – К.: Талком, 2016. – С. 74-84.

107. Шостак О. Г. Идеологема національної свідомості у творчості письменників індіанського походження / О. Г. Шостак // Літературознавчі студії. – Вип. 19, Ч. 2. – К., 2007 – С. 251-259
108. Шостак О. Гендерна ідентичність корінних жителів Північної Америки/ О.Шостак// Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Культурологія». Проблеми культурної ідентичності в ситуації сучасного діалогу культур: матеріали X міжнародної наукової конференції. (Острог, 18–19 травня 2017 року). – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2018. – Вип. 19. – С.34-51.
109. Шостак О. Кохання як імперський захват (на прикладі романів Н.Скотта Момадея «Дім створений із світанку» та «Трьохденний шлях» Джозефа Бойдена) / О.Шостак// Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: зб.наук.праць. – К.: Університет «Україна», 2015. – Вип.32. – С.201-217.
110. Шостак О.Г. Просторова ідентичність Черокі у романі Діани Глансі «Відштовхуючи ведмеда. Роман про стежину сліз» / О. Шостак/ Національна ідентичність в мові та культурі: зб. наук. праць / за заг. ред. А. Г. Гудманяна, О. Г. Шостак. – К. : Талком, 2018. – С.68–71.
111. Щерба Л. В. Опыт общей теории лексикографии / Лев Владимирович Щерба // Избранные работы по языкознанию и фонетике. – Л. : Наука, 1958. – 182 с.
112. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность / Лев Владимирович Щерба. – Л. : Наука, 1974. – 428 с.
113. Элиаде М. Аспекты мифа / М. Элиаде / [Перевод В. Большаков]. – М.: «Инвест ППП», 1995 – 236 с.
114. Altugan, A.S. (2015). The Relationship between Cultural Identity and Learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 186, p. 1159-1162. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.161>
115. Broker, Ignatia. *Night Flying Woman. An Ojibway Narrative* / Ignatia Broker. – St.Paul: Borealis Books, 1983. – 135 p.
116. “How to become a producer in Hollywood?” (“Kak stat’ produserom v Gollivude: Vypusknitsa MGU Ol’ga Lesnova s uspekhom rabotaet v sviataia sviatykh amerikanskoj kinoindustrii), *Russkie v Amerike*, vypusk 3, 2016, pp. 62-65.
117. Alexie Sherman. *The Toughest Indian in the World*. Grove Press, 2000.

118. Alexie Sherman "Smoke Signals" A Screenplay/ Sherman Alexie. – New York: Hyperion, 1998. – 179 p.
119. Alexie Sherman "The Lone Ranger and Tonto FistFight in heaven"/Sherman Alexie. – New York: Harper Perennial, 1994. – 223 p.
120. Alexie Sherman. Interview "The Gardian"/ [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
121. Ammon U. Language conflicts in the European Union [Text] / U. Ammon // International Journal of Applied Linguistics. — 2006. — Vol. 16. — No. 3. — P.319-338.
122. Bakmand B. National language planning, why (not)? / B.Bakmand // Intercultural Communication. Berlin / New-York : Mouton de Gruyter, 2000 – April. – issue 3. – P.404 – 1 634. – Access mode : www.immi.se/intercultural.
123. Barbour S. Language and Nationalism in Europe. Oxford University Press, 2000. P. 83. Burke P. // URL: <http://terrain.revues.org/3142> (дата обращения: 10.02.2012).
124. Belin, Esther G. From the Belly of My Beauty. University of Arizona Press, 1999.
125. Bercovitch, S. Preface / Sacvan Bercovitch // Reconstructing American Literary History / Ed. S. Bercovitch. – Cambridge, Mass.: Harvard Univ. Press, 1986. – P.VII-X.
126. Bercovitch, S. The Problem of Ideology in American Literary History / Sacvan Bercovitch // New Literary History. – # 12, 1986. – P. 635-664.
127. Bercovitch, S. The Rites of Assent: Transformations in the Symbolic Construction of America / Sacvan Bercovitch. – N.Y. & L.: Routledge, 1993. – 432 p.
128. Bland, Jared. Joseph Boyden Tackles Native Torture, Colonial Amnesia and Ongoing Racism [Электронный ресурс] :// The Globe and Mail , 26 March, 2017 Режим доступа: <https://www.theglobeandmail.com/arts/books-and-media/joseph-boyden-tackles-native-torture-colonial-amnesia-and-ongoing-racism/article14308176/>
129. Boyden, Joseph. The Orenda. – Toronto: Penguin, 2014. – 490 p.
130. Bruyneel, Kevin. The Third Space of Sovereignty. The Postcolonial Politics of U.S.-Indigenous Relations. – Minneapolis-London: University of Minnesota Press, 2007. – 319p.

131. Burstyn D. Amerykantsy: Natsyonal'nyj opyt: Per. s anhl. Avt. posleslov. Shestakov V.P.; Komment. Baldytsyna P.V. – M.: Yzd. hruppa «Prohress» - «Lytera», 1993. – 624s.
132. Chovancova K. Tolérance (des différences), purisme et politique linguistique en Slovaquie et en France // URL: http://www.sens-public.org/IMG/pdf/SensPublic_DossierEurope_MZazrivcova.pdf (дата об-ращення: 02.02.2012).
133. Collins dictionary (n.d). Retrieved from <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/success>
134. Crane H. Complete Poems and Selected Letters and Prose of Hart Crane / Hart Crane. – New York: Garden City, 1966. – xvii, 302 p.
135. Crane H. The collected poems of Hart Crane. / Hart Crane // Edited with an introduction by Waldo Frank. – New York: Liveright publishing corporation, 1933. – xxxiv, 179 p., ill.
136. D’Haen, Th. How Many Canons Do We Need? World Literature, National Literature, European Literature / Theo D’Haen // The Canonical Debate Today: Crossing Disciplinary and Cultural Boundaries / Ed. by L.Papadima, D. Damrosch, T. D’Haen. – Amsterdam, N.Y. : Rodopi, 2011. – P.19 - 37.
137. De Swaan A. The language predicament of the EU since the enlargements // Sociolinguistica. 2007, № 21.
138. Elliott, E. Those Irrepressible Puritans: Canon War Survivors / Emory Elliott // Пуританська традиція в літературі США. – К.: Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 2004. – С. 17-35.
139. Emerson, Gloria. At the Hem of the Lowest Clouds: Meditations on Navajo Landscapes. School of American Research Press, 2003.
140. Encyclopedia of Contemporary Literary Theory. Approaches, Scholars, Terms / gen. ed. Irena Makaryk. – Toronto: University of Toronto Press, 1994. – 656 p.
141. Erman Akilli – Federico Donelli, “Reinvention of Turkish Foreign Policy in Latin America: The Cuba Case”, Insight Turkey, Vol. 18, No. 2, (Ankara: SETA, 2016), pp. 161-181.
142. Erman AKILLI, (ed.) Türkiye’de ve Dünyada Dış Yardımlar, Nobel Yayınları, 1st Edition, Ankara, Turkey, 2016. (a)
143. Erman AKILLI, Türkiye’de Devlet Kimliği ve Dış Politika, Nobel Yayınları, 2nd Edition, Ankara, Turkey, 2016. (b)
144. Foran, Charles. Joseph Boyden mines Canada’s bloody past for surprising spirituality Racism [Електронний ресурс] :// The Globe and

Mail , 26 March, 2017 Режим доступа:
<https://www.theglobeandmail.com/arts/books-and-media/book-reviews/joseph-boyden-mines-canadas-bloody-past-for-surprising-spirituality/article14169831/>

145. Gomez, Adrian. "Daughter's Documentary Celebrates Momaday's Life."

The Albuquerque Journal. "Life in New Mexico." Sunday October 15, 2017. 5

Momaday, N. Scott. *Again the Far Morning: New and Selected Poems*. Albuquerque: University of New Mexico Press, 2011.

In the Bear's House. N.Y. : St. Martin's Griffin, 1999.

The Man Made of Words: Essays, Stories, Passages. N.Y. : St. Martin's Griffin, 1997.

146. Momaday, N. Scott and Yuri Vaella *Meditations After the Bear Feast: The Poetic Dialogues of N. Scott Momaday and Yuri Vaella*. Alexander Vaschenko and Claude Clayton Smith, eds. Brunswick, Maine: Shanti Arts Publishing, 2016.

147. Gordon, Andrea. *Joseph Boyden on The Orenda, His Latest Giller-Nominated Novel* [Электронный ресурс] :// Toronto Star, 17 Sept. 2013

Режим доступа:
http://www.thestar.com/entertainment/books/2013/09/17/joseph_boyden_on_the_orenda_his_latest_gillernominated_novel_interview.html.

(accessed June 17, 2017).

148. Hammer L. *Hart Crane and Allen Tate: Janus-Faced Modernism / Langdon Hammer*. – Princeton: Princeton University Press, 1993. – xviii, 277 p.

149. Huntington, S. (1996). *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*. – New York: Simon and Schuster.

150. Inderjeet Parmar and Michael Cox (ed.), *Soft power and US Foreign Policy. Theoretical, historical and contemporary perspectives* (London/New York: Routledge, 2010).

151. Irwin J. *Hart Crane`s Poetry: «Appollinaire lived in Paris, I live in Cleveland, Ohio» / John Irwin*. – Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2011. – xiv, 424 p., ill.

152. Iverson, Peter, ed. "For Our Navajo People:" *Diné Letters, Speeches & Petitions 1900 – 1960*. University of New Mexico Press, 2002.

153. Javadi, A. & Javadi, M. (2008) National identity and globalization. A survey among undergraduate students in Islamabad and Gilanegharb cities (Iran). *Informacijos Mokslai*, p. 112-120. Retrieved from <http://www.zurnalai.vu.lt/informacijos-mokslai/article/viewFile/3379/2447>.
154. Joseph J. E. Identity and Language / J. E. Joseph // *Encyclopedia of Language and Linguistics*, 2nd ed., ed. by Keith Brown. – Vol. 5. Oxford : Elsevier, 2006. – P. 486–492.
155. Joseph Nye Jr and John D. Donahue (ed.), *Governance in a Globalizing World* (Washington: Brookings Institution Press, 2000).
156. Joseph Nye Jr, “Public Diplomacy and Soft Power”, *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 616 (2008b).
157. Joseph Nye Jr, *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power* (New York: Basic Books, 1990)
158. Joseph Nye Jr, *Soft power: The Means to Success in World Politics* (New York: Public Affairs, 2004).
159. Joseph Nye Jr, *The Powers to Lead* (Oxford: Oxford University Press, 2008a).
160. Kawano, Kenji. *Warriors: Navajo Code Talkers*. Northland Publishing, 1990.
161. Kellough, R.D., & Kellough, N.G. (2008). *Teaching young adolescents: Methods and resources for middle grades teaching* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Merrill Prentice Hall.
162. Kent, Kate Peck. *Navajo Weaving: Three Centuries of Change*. School of American Research, 1985.
163. King, Haysn. “The Orenda” Faces Tough Criticism from First Nations Scholars” [Електронний ресурс] :// CBC News, 7 Mar.2014
Режим доступа: <http://www.cbc.ca/news/aboriginal/the-orenda-faces-tough-criticism-from-first-nations-scholar-1.2562786>. (accessed June 17, 2017).
164. Kocot Monika “The games with kitsch in the works of Sherman Alexie and Tomas King” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cambridgescholars.com/download/sample/61815>
165. Korzewski, M. (2005). O tolerancji w społeczeństwie i prawie holenderskim [About the Tolerance among Society and Dutch law]. – Krakow: Zakład Wydawniczy “NOMOS”.
166. Lair, M. *Redcoat Theater: Negotiating Identity in Occupied Philadelphia, 1777-1778* /Meredith Lair // William Pencak (ed)

- Pennsylvania's Revolution. – University Park: Pennsylvania State UP, 2010. – P. 192-210.
167. Larkin, E. What is a Loyalist? The American Revolution as Civil War / Edward Larkin // *Common-Place*. 2007. V. 8. № 1. Электронне джерело. Режим доступу: URL: <http://www.common-place.org/vol-08/no-01/larkin>. Загол. з екрану.
168. Larson C. *American Indian Fiction*. Albuquerque: Univ. of New Mexico Press, 1978.
169. Lauter, P. *From Walden Pond to Jurassic Park: Activism, Culture, and American Studies* / Paul Lauter. – Durham & L.: Duke Univ. Press, 2001. – 304 p.
170. Lauter, P. Introduction / Paul Lauter // *Heath Anthology of American Literature* / Ed. Paul Lauter. – Lexington, Mass.: D.C.Heath & Co, 1990. – P. XXXV – XLVIII.
171. Lauter, P. Preface / Paul Lauter // *Heath Anthology of American Literature* / Ed. P.Lauter. – 4th ed. – Boston-N.Y.: Houghton-Mifflin, 2002. – P.XXV-XLIII.
172. Lee, Lloyd L., ed. *Diné Perspectives: Revitalizing and Reclaiming Navajo Thought*.
173. Levine, L. *The Opening of the American Mind: Canons, Culture, and History* / Lawrence Levine. – Boston: Beacon Press, 1996. – 240 p.
174. Lewis R. *The poetry of Hart Crane. A Critical study* / Richard Lewis. – Princeton: Princeton University Press, 1967. – xiii, 426 p.
175. Mather, Christine. *Native America: Arts, Traditions, and Celebrations*. Clarkson Potter/Publishers, 1990.
176. Matthiessen, F.O. *American Renaissance: Art and Expression in the Age of Emerson and Whitman*/ F.O. Matthiessen // N.Y.: Oxford UP, 1941; rpr. 1969. – 720 p.
177. Max Weber, *The Theory of Social and Economic Organization* (Glencoe: The Free Press, 1967), trans. by A. M. Henderson and Talcott Parsons.
178. McNulty D. *A Study of the Influence Affecting Hart Crane/ Dorothy McNaulty*. – Chicago: Loyola University Press, 1944. – 92 p.
179. Messmer, M. *Reading National American Historiography Internationally/ Marietta Messmer* // *Comparative Literature*. – № 52:3. – 2000. – P.193-213.
180. Millett, K. *Sexual Politics* / K. Millett. – Garden City, NY: Doubleday Press, 1970. – 397p.

181. Modiano, M. A new variety of English [Текст] / Marko Modiano // English Today. – 2001. – No 68. – pp. 13–16.
182. Modiano, M. Euro-Englishes [Текст] / Marko Modiano // Kachru, Braj B., Yamuna Kachru, Cecil L. Nelson, eds. The Handbook of World Englishes. (Blackwell Handbooks in Linguistics). – Oxford: Blackwell, 2009. – pp. 223–239.
183. Momaday, N.Scott. The House Made of Dawn :[novel] / N. Scott Momadey. – N.Y.: Harper&Row, 1968. – 212 p.
184. Morris, Irvin. From the Glittering World: A Navajo Story. University of Oklahoma Press, 1997.
185. Öktem, K. 2012. “Projecting Power: Non-Conventional Policy Actors in Turkey’s International Relations.” In Another Empire? A Decade of Turkey’s Foreign Policy Under the Justice and Development Party, edited by Kerem Öktem, Ayse Kadioglu, and Mehmet Karli, 86-87. Istanbul: Istanbul Bilgi Universitesi Yayinlari.
186. Philip Seib (ed.), Toward a New Public Diplomacy (New York: Palgrave MacMillan, 2009).
187. Renan, Ernst “Qu’est-ce qu’une nation?” In Nationalism. Ed. By John Hutchinson and Anthony D.Smith. – Oxford: Oxford University Press. – P.17-19.
188. Rex J. Ethnic Minorities in the Modern Nation State: Working Papers in the Theory of Multiculturalism and Political Integration. - N.Y.: Palgrave, 1996.
189. Richard C. Snyder, Burton Sapin, Valerie Hudson and H. W. Bruck, Foreign Policy Decision-Making, Revisited, New York, Palgrave Macmillan, 2003.
190. Richardson, Gladwell. Navajo Trader. University of Arizona Press, 1986.
191. Robert Dahl, “Power”, International Encyclopedia of the Social Sciences - Vol. 12 (New York: Collier-Macmillan, 1968).
192. Saint Katheri and Native American Catholics [Электронный ресурс] :// PBS. Religiln and Ethnic Newsweekly, Nov.15, 2015 Режим доступа:
<http://www.pbs.org/wnet/religionandethics/2015/11/13/november-13-2015-saint-kateri-and-native-american-catholics/27910/> (accessed Jan 15, 2018).

193. Silko, Leslie Marmon Gardens in the Dunes/Leslie Marmon Silko. - Scribner Paperback Fiction Published by Simon and Schuster, 1999. – 480 p.
194. Silko, Leslie Marmon. Almanac of the Dead :[novel] / Leslie Marmon Silko. – N.Y.: Simon and Schuster, 1991. – 763p.
195. Smith, A.D. (2004). History and National Destiny: Responses and Clarifications. Nations and Nationalism, 10 (1/2), p. 195-209. <https://doi.org/10.1111/j.1354-5078.2004.00163.x>
196. Smoke Signals. Dir. Chris Eyre. Miramax Films, 1998. / Smoke Signals. Dir. Chris Eyre. Miramax Films, 1998.
197. Spears M. Hart Crane / Monroe Spears. – Minnesota: University of Minnesota, 1965. – 48 p.
198. Stukalyn Yu.V. «Pervaia entsyklopedyia Dykoho Zapada – ot A do Z»: Yauza, Eksmo; Moskva; 2014. – S. 259.
199. Tapahnso, Luci. Sáanii Dahataal: The Women are Singing. Poems and Stories. University of Arizona Press, 1993.
200. Tapahnso, Luci. “For More than 100 Years, the U.S. Forced Navajo Students into Western Schools. The Damage is Still Felt Today.” Smithsonian Magazine, July 2016.
201. Tarik Oğuzlu, ”Soft power in Turkish foreign policy”, Australian Journal of International Affairs, Vol. 61, No. 1 (2007).
202. Tate A. Reactionary Essays on Poetry and Ideas / Allen Tate. – New York: Scribner`s, 1936. – xii p., 2 I., 3-240 p.
203. The Columbia Literary History of the United States. – N.Y.: Columbia Univ. Press, 1988. – 1263 p.
204. ТІКА, “Україна. Проекти та заходи”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tika.gov.tr/upload/2015/Prestij%20Eserler/Ukrayna-kitapcik.pdf> (дата звернення 30.06.2018).
205. ІКА, Türkiye Kalkınma Yardımları Raporu 2016, (accessed) 05.01.2018, <http://www.tika.gov.tr/upload/2017/YAYINLAR/Faaliyet%20Raporlar%20C4%B1/2016/T%C3%BCrkiye%20Kalk%C4%B1nma%20Yard%C4%B1mlar%C4%B1%20Raporu%202016.pdf>
206. Vaschenko A.V. Frontyr / A.V. Vaschenko // Ystoriya lyteratury SSHa / [Red. kol. Ya.N. Zasurskyj, M.M. Koreneva, E.A. Stetsenko]. – М. : «Nasledye», 1999. – Том II : Lyteratura epokhy romantyzma / [Red. kol. 2-ho toma :A.M. Zverev, M.V. Tlostanova]. – S. 349–375.

207. Walter Carlsnaes, Thomas Risse and Beth A. Simmons (ed.), Handbook of International Relations (Los Angeles/London: SAGE, 2013),
208. Weyhing, Richard. Joseph Boyden. The Orenda // Studies in American Indian Literatures. – 2015. - Vol.27. No2 (Summer). – P.102-105.
209. Wheeler, Jordan. Brothers in Arms : [3 novellas] /. Jordan Wheeler – Winnipeg, Manitoba: Pemmican Publications, Inc.,1989. – 223p.
210. Woodard, Charles L. Ancestral Voice: Conversations with N. Scott Momaday.
Lincoln: University of Nebraska Press, 1989.